

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η τεχνητή νοημοσύνη προσπερνάει τις ρυθμιστικές αρχές

Η ταχύτητα ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης αφήνει πίσω στην κούρσα τις πολιτικές ελέγχου από τα κράτη του κόσμου

Στις Βρυξέλλες, στην Ουάσιγκτον και αλλού, οι ηγέτες αναζητούν τρόπους προστασίας, εν μέσω αυξανόμενων ανησυχιών για ενδεχόμενη ικανότητα της νέας τεχνολογίας να αυτονομηθεί.

Όταν η Ε.Ε. παρουσίασε σχέδιονόμου 125 σελίδων τον Απρίλιο του 2021 με στόχο τη ρύθμιση της τεχνητής νοημοσύνης (AI), το κείμενο παρουσιάστηκε ως πρότυπο διαχείρισης της καινοτόμου τεχνολογίας και χαρακτηρίστηκε «ανθεκτικό στον χρόνο», σύμφωνα με την επίτροπο Μαργκρέτε Βεστάγκερ.

Η εμφάνιση της εφαρμογής συζήτησης ChatGPT, που κυριάρχησε πέρυσι στη διεθνή σκηνή, έπιασε στον ύπνο τους Ευρωπαίους νομοθέτες. Το είδος AI που κινεί την ChatGPT δεν αναφέρεται στο ευρωπαϊκό νομοσχέδιο και δεν απασχόλησε τους ειδικούς, που συμβούλευσαν τις επιτροπές της Ε.Ε.

Ακόμη και σήμερα οι ευρωβουλευτές συνεχίζουν να συζητούν για τον νόμο, θέτοντας εν αμφιβόλω την υιοθέτησή του. «Πάντα θα υστερούμε σε σχέση με την ταχύτητα της τεχνολογικής προόδου», λέει η ευρωβουλευτής του γερμανικού φιλελεύθερου FDP, Σβένια Χαν, που συμμετείχε στην εκπόνηση του νομοσχεδίου AI.

Νομοθέτες και ρυθμιστικές αρχές στις Βρυξέλλες, στην Ουάσιγκτον και αλλού χάνουν τη μάχη της ρύθμισης της AI και σπεύδουν τώρα να καλύψουν την απόσταση, καθώς οι ανησυχίες ενισχύονται για την αυτοματοποίηση θέσεων εργασίας, τη διασπορά παραπληροφόρησης και την ενδεχόμενη ικανότητα της νέας πανίσχυρης τεχνολογίας να αυτονομηθεί, έχοντας αναπτύξει αυτόνομη βούληση. Πολλά κράτη κινήθηκαν γρήγορα για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους αυτούς. Ευρωπαίοι αξιωματούχοι βρέθηκαν, όμως, απροετοίμαστοι, ενώ Αμερικανοί συναδέλφοί τους παραδέχονται ότι δεν καταλαβαίνουν πώς λειτουργεί η AI.

Η εμφάνιση της εφαρμογής συζήτησης ChatGPT, που κυριάρχησε πέρυσι στη διεθνή σκηνή, έπιασε στον ύπνο τους Ευρωπαίους νομοθέτες.

Ο πρόεδρος Μπάιντεν (ΗΠΑ), εξέδωσε προεδρικό διάταγμα τον Οκτώβριο σχετικά με τις επιπτώσεις της AI στην εθνική ασφάλεια. Η Ιαπωνία σχεδιάζει δικές της –μη δεσμευτικές– κατευθυντήριες γραμμές για τη νέα τεχνολογία, ενώ η Κίνα έχει επιβάλει περιορισμούς σε ορισμένα είδη AI. Η Βρετανία δηλώνει ότι το σημερινό νομοθετικό πλαίσιο είναι επαρκές για τη ρύθμιση της τεχνολογίας, ενώ Σαουδική Αραβία και Εμιράτα διοχετεύουν κεφάλαια στην έρευνα της τεχνητής νοημοσύνης.

Τα συστήματα AI αναπτύσσονται, όμως, τόσο γρήγορα και απρόβλεπτα, που νομοθέτες και ρυθμιστικές αρχές αδυνατούν να αντεπεξέλθουν. Ακόμη και στην Ευρώπη, έδρα των πιο επιθετικών ρυθμιστικών αρχών υψηλής τεχνολογίας, η AI έχει αφήσει άναυδους τους νομοθέτες.

Η Ε.Ε. προώθησε τον νέο της νόμο για την AI, παρά τις διαφωνίες. Η τελική συμφωνία, που αναμένεται εντός των ημερών, μπορεί να θέσει περιορισμούς σε ορισμένες επικίνδυνες χρήσεις της τεχνολογίας και να υποχρεώσει τους δημιουργούς της σε πλήρη διαφάνεια για τον τρόπο λειτουργίας των συστημάτων τους. Ακόμη όμως και να ψηφισθεί ο νόμος, δεν αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή για άλλους 18 μήνες, μια ολόκληρη ζωή σε χρόνους ανάπτυξης της AI, ενώ άγνωστη παραμένει και η μέθοδος εφαρμογής του. «Υπάρχει υπαρκτός κίνδυνος το ευρωπαϊκό νομοθέτημα να είναι προϊστορικό όταν ψηφισθεί», λέει ο Αντρέα Ρέντα, αναλυτής ινστιτούτου στις Βρυξέλλες.

Η απουσία κανόνων δημιούργησε κενό. Οι εταιρείες Google, Meta, Microsoft και OpenAI, οι οποίες δημιούργησαν το ChatGPT, αφέθηκαν να αυτορρυθμιστούν, καθώς σπεύδουν να κερδοφορήσουν από τα προηγμένα συστήματα AI. «Ούτε ένας από τους δημιουργούς αυτούς γνωρίζει ποιες θα είναι οι

εφαρμογές της ΑΙ. Οι κυβερνήσεις είναι άραγε ικανές να διαχειριστούν τις επιπτώσεις της τεχνολογίας αυτής;», σημειώνει ο Ματ Κλίφορντ, σύμβουλος του Βρετανού πρωθυπουργού Ρίσι Σούνακ.

Κάποιοι Ευρωπαίοι νομοθέτες εξέφρασαν την αισιοδοξία τους για την πρόοδο που σημειώθηκε, σε πρόσφατο συνέδριο ασφαλείας της ΑΙ στο Μπλέτσεϊ Παρκ έξω από το Λονδίνο, σκηνικό της έρευνας του μαθηματικού Αλαν Τούρινγκ, του ανθρώπου που έσπασε τον κώδικα της κρυπτογραφικής συσκευής «Αίνιγμα» των ναζί στον πόλεμο. Στη συνάντηση συμμετείχαν η Αμερικανίδα αντιπρόεδρος Κάμαλα Χάρις, ο Κινέζος υπουργός Επιστημών Γου Ζαοχουί, ο Ελον Μασκ κ.ά. Όλοι συμφώνησαν για τις καταστροφικές συνέπειες της κακής χρήσης της ΑΙ, χωρίς ωστόσο να προσφέρουν ουσιαστικές προτάσεις.

Άνταμ Σαταριάνο, Σεσίλια Κανγκ / The New York Times

07.12.2023 στον ιστότοπο <https://www.kathimerini.gr/world/562768663/h-ai-prospernaiei-tis-rythmistikes-arches/>

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ωδή στον άνθρωπο του Νικηφόρου Βρεττάκου (συλλογή <<Ο Ταύγετος και η σιωπή>>, 1949, απόσπασμα)

Κύριός μου και αδελφός μου: Αυτός που χτίζει. Αυτός που οργώνει.

Αυτός που τείνει

να συσκοτίσει τους πλανήτες και δικούς του να εντοιχίσει αστέρες

και να βάλει

χρώματα της προτίμησής του στις αυλαίες που ανοίγουνε και κλείνουν

το αβυσσαλέο πανόραμα της μέρας! Που ημερώνει

τα σκοτεινά συμπλέγματα της φύσης, τους ατίθασους

καιρούς που πελαγοδρομούν στην άβυσσο και ξεριζώνουν των ορέων

τις πέτρες σαν φτερά πουλιών! Αυτός που κατεβαίνοντας

ανοίγει δρόμους μες στις γης τα έγκατα κι ανεβάζει το κάρβουνο στους ώμους του!

Κύριος και αδελφός μου. Αυτός που σπέρνει. Αυτός που υψώνει

τα στάχια στην αγκάλη του γελώντας. Που βυθίζοντας

στο διάστημα τις φλόγινες κεραίες του, αιχμαλωτίζει

τα μυστικά ποτάμια του και τα οδηγεί από το άπειρο κάτω στη γη,

όπως ένας

μουτζουρωμένος άφτερος άγγελος που κρατεί στα χέρια του

τα χρυσά ηνία των αστεριών! Αυτός που ανακαλύπτει

μέσα σε κάθε κυβικό νεκρού χώρου της νύχτας

έγχρωμα φώτα, οράματα, φθόγγους! Και που ζημιώνοντας

τις δυο φωτιές, το πνεύμα του και το αναμμένο μέταλλο, δένει
τα οικοδομήματα του χρόνου
που ανεμοσειόνται απ' του χώρου τα υπερωκεάνια ρεύματα,
ολόρθος κάτω από βροντώδεις θύελλες, με τις πλάτες του
στηρίζοντας τις πόλεις!

.....

Στο άδυτο που χτυπώντας το σφυρί δουλεύει ο Κύριος, γονατίζω
με τα χοντρά παπούτσια μου και τους απλούς μου τρόπους
και προσεύχομαι,
γιατί είμαι ένας χωριάτης απ' την ύπαιθρο του σύμπαντος
κατεβασμένος!

Στα ηλιοφρυγμένα ανάκατα μαλλιά γαλάζιο αγέρα φέρνω
απ' τα όρη της υγείας!

Αγγέλους σαν γυμνά σπαθιά φέρνω μες στην ψυχή μου,
αγγέλους και κελαϊδισμούς και λόγους που τους μάζεψα,
όρθιος πάνω στ' απόκρημνα ξέφωτα του Ταυγέτου
όταν, κασίκι τ' ουρανού, πέτρωνα στον ορίζοντα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοι κίνδυνοι από την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, επισημαίνονται στο κείμενο 1; (90-110 λέξεις) **Μονάδες 20**
2. Να απαντήσετε αν οι προτάσεις που ακολουθούν, είναι σωστές ή λανθασμένες, με ένα Σ ή με ένα Λ, σύμφωνα με το κείμενο 1 και να αιτιολογηθεί η επιλογή σας, με τα κατάλληλα χωρία από το κείμενο.

A. Η ταχύτητα ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης συμβαδίζει με τις πολιτικές ελέγχου από τα κράτη του κόσμου.

B. Οι Ευρωπαίοι νομοθέτες, έχουν κατορθώσει να φτιάξουν ένα σχέδιο νόμου, που να περιορίζει τους κινδύνους από την τεχνητή νοημοσύνη.

Γ. Η απουσία κανόνων δημιούργησε κενό, όσον αφορά την τεχνητή νοημοσύνη, τις χρήσεις και τις συνέπειές της.

Δ. Οι εταιρείες Google, Meta, Microsoft και OpenAI, οι οποίες δημιούργησαν το ChatGPT, αφέθηκαν να αυτορυθμιστούν, αλλά δεν ενδιαφέρονται να κερδοφορήσουν από τα προηγμένα συστήματα AI.

Ε. Το σύνολο των Ευρωπαϊών νομοθετών εξέφρασαν την αισιοδοξία τους για την πρόοδο που σημειώθηκε, σε πρόσφατο συνέδριο ασφαλείας της ΑΙ στο Μπλέτσεϊ Παρκ έξω από το Λονδίνο.

Μονάδες 15

3. «Πάντα θα υστερούμε σε σχέση με την ταχύτητα της τεχνολογικής πρόοδου», λέει η ευρωβουλευτής του γερμανικού φιλελεύθερου FDP, Σβένια Χαν, που συμμετείχε στην εκπόνηση του νομοσχεδίου ΑΙ.

Να αναπτύξετε την άποψη της ευρωβουλευτού Σβένια Χαν, που συμμετείχε στην εκπόνηση του νομοσχεδίου ΑΙ και να διατυπώσετε τη δική σας συμφωνία ή διαφωνία, σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

4. Νομοθέτες και ρυθμιστικές αρχές στις Βρυξέλλες, στην Ουάσιγκτον και αλλού χάνουν τη μάχη της ρύθμισης της ΑΙ και σπεύδουν τώρα να καλύψουν την απόσταση, καθώς οι ανησυχίες ενισχύονται για την αυτοματοποίηση θέσεων εργασίας, τη διασπορά παραπληροφόρησης και την ενδεχόμενη ικανότητα της νέας πανίσχυρης τεχνολογίας να αυτονομηθεί, έχοντας αναπτύξει αυτόνομη βούληση. Πολλά κράτη κινήθηκαν γρήγορα για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους αυτούς. Ευρωπαίοι αξιωματούχοι βρέθηκαν, όμως, απροετοίμαστοι, ενώ Αμερικανοί συνάδελφοί τους παραδέχονται ότι δεν καταλαβαίνουν πώς λειτουργεί η ΑΙ.

Να γράψετε λέξεις σημασιολογικά ισοδύναμες, με τις παραπάνω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου 1 (μία για κάθε λέξη).

Μονάδες 5

5. Ποιο είναι το βασικό θέμα που θέτει ο ποιητής στο κείμενο 2; (μονάδες 5). Να αναλύσετε το βασικό θέμα, αξιοποιώντας και τρεις κειμενικούς δείκτες από το ποίημα που το αναδεικνύουν (μονάδες 10), σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

6. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η **ανεξέλεγκτη ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να οδηγήσει σε μια κατάσταση όπου η τεχνολογία είναι πιο προηγμένη από την ικανότητα της κοινωνίας να την διαχειριστεί ή να την κατανοήσει πλήρως.**

Σε ένα άρθρο, που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, να αναφερθείτε με αφορμή την πιο πάνω άποψη, στους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από την τεράστια ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, αξιοποιώντας και πληροφορίες από τα κείμενα αναφοράς. (350 -400 λέξεις)

Μονάδες 30